

37 279
Dissertatio MEDICA Inauguralis,
De FEBRE BILIOSA,
Indiae Occidentalis incolas infestante:

Q U A M,

Annuate Summo Numine,

Ex auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI WISHART, S. T. D.

Academiae EDINBURGENAE Praefecti;

N E C N O N

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu, et Nobilissimae
FACULTATIS MEDICAE Decreto;

P R O G R A D U D O C T O R A T U S,

Summisque in MEDICINA honoribus et privilegiis rite et legitime
consequendis,

Eruditorum examini subijcit,

JOANNES WILSON, *Scoto-Britannus*.

Ad diem 30. Maii, hora locoque solitis.

Εὐχαριστῶ μὲν ἐν καὶ τὸν λόγιον, ὃν περ ἐν περιπτώσει ποιῶται τὴν ἀρχήν, καὶ
τὴν καταβολὴν ἐκ τῶν φαινομένων μεθόδῳ. Hippocratis Parangeliae.

Post ignem aetheria domo
Subductum, macies et nova febrium
Terris incubuit cohors:
Semotique prius tarda necessitas
Leti corripuit gradum. HORA.

E D I N B U R G I:

Apud W. SANDS, A. MURRAY, et J. COCHRAN. 1750.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

100 N. 5TH ST. NEW YORK, N. Y.

Acquired from the

Committee on the

Library of the

City of New York

for the use of the

Public Library

of the City of New York

under the

act of the

Common Council

of the City of New York

passed April 10, 1894

and confirmed

by the Board of

Education of the

City of New York

on June 1, 1894

and the

Board of

Library Administration

VIRO PRAENOBILI,

J O A N N I

COMITI de *Hyndfoord*,

VICECOMITI de *Nemphlar*,

BARONI de *Carmichael*,

Ec. Ec. Ec.

Apud Borussios olim, apud Russios nuper Legato
Britannico extra ordinem;

Regi a Secretioribus Consiliis;

Virtute, honore, dignitate, gloria, atque opibus, praeclaro;

NEC NON,

NEC NON,

JOANNI WILSON,

In urbe *EDINENSI* MERCATORI,

Ac ejusdem civitatis nuper PRAETORI,

PATRUO suo Honorando:

Ob multa et egregia in se beneficia collata,

Grati animi ergo,

Tentamen hoc Medicum quaecunque,

D. D. C. Q.

JOANNES WILSON.

DISSERTATIO MEDICA,

— *De Febre Biliosa.* —

OMNIUM morborum quibus vita humana affligitur, febris prae caeteris longe atrocior. Huic igitur ut tempestive medeamur, summa ope niti decet: nam saepe subito, virum fortem, ac juventute vigentem, e medio tollit. Inter febres autem, eminet illa quae BILIOSA nuncupatur. Crudelis est haec, atque immanis, incolas Indiae Occidentalis infestans febris. Circa medium autumnum fere semper grassari incipit, et praeterita media hyeme definit. Hi fines contrahuntur aut elongantur, pro varia temporis facie. Morbus etiam ipse, eadem ratione, saevior aut mitior est. Aliquando alio etiam anni tempore, unus aut alter febre hac affligitur. Vidi, per plures annos, febrim hanc; atque ejus historiam, prout quotidie accidit, scripsi: mutationes quoque aeris, coeli, tempestatis, sensibus obvias notavi. Dolebam vero instrumentorum indigentiam, quibus omnia haec strictim metiri potuerim. Historiam hanc sine ulla hypotheseos admistura

scripsi, prout quaeque cuique acciderunt, ea tempore illo ipso notans. Ac mihi quidem dignus videtur morbus, qui tractetur. Absit vero tanta vecordia, quae me huic operi parem judicaret. Sed quia mos est, summum in medicina honorem ambientibus, specimen suae artis dare, haud abs re judicavi, dissertatiunculam de febre hac, maxima, quae debetur, reverentia, Professorum ac Medicorum examini subjicere. Idcirco historiam morbi, prout quatuor annis accidit, praemittam; ut, collatis inter se diversis ejus faciebus, rectius describatur et intelligatur morbus. Addam etiam unicuique anno historiam aeris et coeli naturalem, quatenus ego sine instrumentis eam observare potui. Tum symptomatum aequae ac morbi causam investigare conabor. Postea diagnosin atque prognosin paucis absolvam. Denique, curationem, ac prophylaxin requisitam, prout mihi videtur, describam.

IN anno 1745, apud insulam Rattan in plaga Boreali 16° 20' grassabatur febris, quam, ob quantitatem bilis, sursum deorsumque ejectionem, BILIOSAM notare lubet. Hujus primaria symptomata erant: Dolor hypochondriorum obtusus, quasi a pondere superincumbente productus; gravitatis sensus in istis partibus; dolor capitis atque vertigo; bilis vomitus frequens; quibusdam etiam frequentes biliosae dejectiones; abhorrentia cibi; sitis aliquando nulla, aliquando magna; lingua plerumque flava, viscida materie obliterata; pertinax pervigilium; delirium: urina admodum varia in variis hominibus; quibusdam fere

fere naturalis, aliis rubra, aliis flammea, aliis aquosa pellucida, plerisque turbida, sine sedimento, ac jumenti urinae similis; alvus, non, nisi quibus dejectiones biliosae, reddita; pulsus initio febris non multum a naturali recedens, aucta vero febre velox, durus, magnus; tota cutis plerumque arida atque dura; remissio altero quoque die, pulsus tum mollior, quietior, at inaequabilis. In statu febris, delirium ferox; pulsus omnimodo inconstans, saepe intermittens; color oculorum atque cutis flavus, aliis alio tempore accidens. Antecedere hunc morbum solebat, appetitus per aliquot dies prostratus, magis magisque nauseae accedens; tum sensus gravitatis per totam regionem hypochondriacam, quem afflicti ipsi pessulo plumbeo assimilabant, indies dolorem creans. Hoc tempore alvus dura, tarda, et saepius per totum hunc statum non reddita. Decursus morbi talis fuit: Altero quoque die remissio omnium symptomatum, excepto sexto, quo graviora fiunt omnia; et morbus plerumque septimo judicatur. Fatalis erat hic dies ante illum colore flavo imbutis. Atque etiam quo citius hoc colore induebantur, eo morbus acutior, velocior, saeviora symptomata, atque citius moriebantur: nam in febris statu solummodo occurrebat. Multi fere inopinati die tertio aut quarto trucidati; morbus enim initio mitis illos fallebat, et idcirco auxilia neglexere. Post septimum diem febris remissio altero quoque die tam plena fuit, ut intermissionem deceptus judicaret: sed fatalis hic exitus; nam quarto decimo fere semper mors aderat.

Alter

Alter exitus, quando coma pertinax pervigilio pertinaci successit, semper salutaris. Crisin per evacuationem sensibus obviam, non nisi uno exemplo vidi. Habuit ille post utramque aurem tumorem magnum totam parotidem occupantem, atque etiam ante aurem se supra os jugale extendentem, qui suppuratus magnam boni puris copiam evacuavit. Successere huic febris debilitas longa pertinax; tum aut febris vere intermittens, aut pertinax diarrhaea biliosa; qui duo morbi multos occidebant: quibusdam etiam tumor pedum atque crurum leucophlegmaticus, alique debilitatis effectus, accidere.

CALOR aeris hac in regione fere immensus est per totum annum; coelum per menses novem fere semper serenum. Ventus vulgo marinus vocatus, hoc tempore interdum, a plaga aliqua inter Euro-borealem et Euro-australem, constanter flat; nocte vero spirat tantum ab Occidente-boreali, subfrigidus. Toto hoc tempore nunquam pluit. At sub finem mensis Augusti, venti fuere variabiles, inconstantes; coelum pluviosum, nubilosum, et horrenda quasi facie atrum. Calor aeris tamen remansit. Notatu dignum est, quod nullo modo, neque sale neque aceto, carnem recentem a putrefactione vel per unum diem immunem servari posse, experientia tum compertum erat.

ANNO 1746 morbosa anni tempestas citius solito incipiebat; at nequaquam tam saeve grassabatur. Ineunte Septembri, febris, quem certo certius circa hoc anni tempus, hac in mundi parte, expectamus, biliosa hisce primariis symptomatibus apparuit.

ruit. Incipiebat primo inappetentia, vertigine, in quibusdam etiam scotomia; tum horripilatio, frigus, bilis vomitus succedebat. Pulsus eo tempore fuit parvus, velox. Postea calor, anxietas, spasmi hujus illiusve partis corporis, subindeque deliria, invasere. Pulsus tum magnus, durus, velox. Haec omnia superveniente somno remittebantur. Remissionis tempore, nausea tantum, cum vertigine, aut scotomia, remanebant. Pulsus tum moderatior, at inaequabilis. Tertio die aucta sunt omnia symptomata; hocque modo alterno quoque die remissio accidebat. Judicatus est morbus vel septimo, nono, decimo, undecimo, aut quarto decimo. Color ictericus paucis accidit; cui vero accidebat, ei salutaris: neque unquam ante diem septimum, dempto uno, qui quinto mortuus est, accidebat. Fatalis plerisque dies tredecimus, aut quartus decimus; quem diem nunquam excedebat febris. Neque ulla febris intermittens aut diarrhaea, ut in anno superiore, morbo huic successit: at debilitas ingens, una cum vertigine, aut etiam scotomia, per longum tempus remansere. Aliquibus pustulae densae, subflavae, per totam faciem atque cervicem, crisin morbi dedere. Procedente anno, symptomata acerbata sunt, atque alia quoque addita; nempe, dolor lumborum atque omnium ossium: tam atrox fuit vomitus, ut nulla arte coerceri posset; vigilia fuit pertinax, remissio minor; somnus, si ullus, animum vanis insomniis turbavit; sitis primo moderata, dein aucta, ac pari passu febrim sequens, sed longo ante crisin tempore plane abolita

fuit; alvus aliis dura, aliis soluta biliosa; cutis fere urens, arida; in ore sapor fuit molestus, atque materia viscida, limosa; urina plerisque fuit ruberrima, jumentosa, aliis non multum a naturali recedens; quibus pertinacius pervigilium, iis morbi exitus fuit per coma agrypnodem, qui semper fatalis.

TOTUM fere hunc annum navigando contrivimus inter duas Boreales plagas $18^{\circ} 00'$ et $8^{\circ} 55'$; adeoque et aerem et coelum continuo diversum habuimus. Calor nequaquam navigantes tantopere infestat, quantum in terra degentes. Tempus pluviosum fiebat, paulo citius quam priore anno. Fuimus tum apud Chagri Hispanorum urbem. Ab ea ad Portobello ventum; ubi calor fuerat maximus, aliquando intolerabilis; pluvia interdum quam maxima. Inde per littus ad Carthaginem Novam navigavimus. Durante toto hoc tempore coelum plerumque nubilosum, pluviosum; calor interdum magnus; nocte vero subfrigidus fuit aer, atque roris copiam magnam deposuit.

ANNO 1747 decursus morbi hujus talis erat: Grassari incipit primo leniter: nam qui primo correpti fuere, se intermittente affligi putabant; at subindicabat bilis vomitus, spasmi per aliquas corporis partes, atque vertigo, febrem esse biliosam. Prima, aut etiam secunda remissio pene intermissio fuit, parvo dolore hypochondriorum, et vertigine parva tantum remanente; pulsus etiam paulisper tantum a naturali recedebat: at die septimo flavo colore omnes imbuti. Exitus morbi fuit varius: Aliqui crisin per dejectiones biliosas, alii per sudorem habuerunt;

runt; quibusdam somno plenissimo levatis, nulla evidens evacuatio fuit. Procedente autem anni tempore saevius grassabatur morbus. Remissio minor fuit; vertigo, pervigilium, dolor praecordiorum, atque bilis vomitus, atrociores fuere. Plerisque memoria, atque omnes sensus, tam interni quam externi, admodum laedebantur; at alius fuit sensus aliis hominibus laesus. Quidam vix oculis videbant, alii parum audiebant: alii mare campum viridem jucundum judicabant, et in eo ambulare percupiebant; quidam ne mare in se irrueret, metuebant: alii praeteriti nihil recordabantur. Multi spasms, alii manuum, alii crurum, afflicti sunt. Atrocius delirium etiam supervenit. Unus semper dentibus mordere quod proximum ei fuit, tentavit. Poculum aqua plenum labris admotum, avide mordebat quidem; at nequaquam intra labia aquam intrare sinebat. Itaque morbus omnimodo acutior fuit. Multi secunda accessione mortui sunt, corpore toto flavo colore imbuto. Alvus saepe, at parca, reddita fuit; urina, ut ante, varia; pulsus inaequalis, durus plerumque. Qui post diem septimum vixerunt, iis morbi exitus per coma, seu profundissimum somnum, aut coma agrypnoden. Prior exitus salutaris, posterior mortiferus fuit. Vidi ego quosdam, qui decimo die signa fere omnia quae vulgo mortalia vocantur, dedere; attamen ii, undecimo, profundo somno correpti, ad quartum decimum usque dormiebant diem; et tunc experrecti, locuti sunt, signaque redeuntis salutis dedere, atque indies convalescerunt. Omnes tamen

men debilitate magna, per longum tempus, afflicti fuerunt, qui hoc morbo superstites evasere. Quidam, post recuperatam salutem, auditum habuerunt hebetiorem; unus oculum sinistrum habuit ad corneam albugine suffusum.

PER hunc annum apud Port-Royal in insula Jamaica plerumque fuimus. Aer atque coelum fere idem ac anno 1745, antea descriptum, fuit. Sed notatu dignum est, eos, qui, ad aquam pro navis usu hauriendam, missi sunt ad castrum rupis vulgo *Rock Fort*, fere omnes hac febre esse correptos. In eo loco per diem calor est maximus, at nocte aer frigidissimus est.

ANNO 1748 decursus morbi hujus talis erat: Primo tertianae intermittentis speciem prae se ferebat. Post usitatam enim inappetentiam, pondus, atque aegritudinem circa stomachum per aliquot dies, tum demum horripilatione, dolore capitis magno, atque vertigine, correpti sunt: insequitur vomitus biliosus atrox, calor magnus, sitis, pulsus durus, plenus, sudor copiosus; tum remissio, pene intermissio, omnium symptomatum. Alvus aliis reddita, aliis non; urina plerumque rubra, turbida, sine sedimento. At secunda accessio fere omnibus lethalis fuit. Invasit dolor capitis ingens, ut et vomitus biliosus, fere perpetuus, atque delirium ferox; donec subito langueat pulsus, atque homo moriatur, totus flavo colore imbutus. Quibus symptomata mitiora, his febris pro intermittente apparuit; atque etiam ad veram tertianam intermittentem indies magis magisque accedebat: sed hi admodum pauci fuere: mortui numero

mero majores. Ac revera quidem febris haec pene pestifera dicenda: aut enim ipse occidit, aut variis morbis corpus obnoxium reddit, per quos miseris mors, longo post tempore, supervenit.

PER totum hunc annum inter Boreales plagas 24° 00' et 16° 00' navigavimus: at morboſo tempore apud Port-Royal in Jamaica fuimus. Aer et coelum fuit ut antea deſcriptum. Notandum quoque, pleroſque morbo affectos apud dictum locum, rupis caſtrum, fuiſſe.

UT facilius febris hujus ſymptomatumque cauſa inveſtigetur, quaedam nobis praemittenda ſunt.

1. IN hac mundi parte praecordiorum dolorem eſſe ſemper epidemicum. Docet hoc obſervatio certa. Nam quolibet anni tempore inter alios morbos fere ſemper adest. Neque unquam deest unus aut alter de dolore hoc, atque praecordiorum quaſi gravitate, conquerens: attamen ſanus apparet, neque munera vitae obeundo prohibetur. Saepe huic bilioſa diarrhaea, faecibus fere urentibus, ſuccedit; aliquando imaginatio depravata. Quibus omnibus non abs re materiam hic colligi judicaret medicus, quam Hippocrates *atram bilem* nominaret. Certe utroque iidem effectus; attamen eam explicare, aut effectus inde vera ratione deducere, haud ſcio an rite poſſum.

2. IN tanto calore vaſorum hypochondriacorum obſtructiones facile fieri. Suadet hoc, et illorum ſitus conditioque, et caloris actio, et humorum in illis motus: nam vaſa illa fere
C
ſemper

semper plano horizontali parallela sunt; tenuis eorum est structura; atque motus humorum in iis tardior est, caeteris fere omnibus in corpore humoribus. Calor vero liquidissimam partem exhalat, adeoque humores crassiores atque tardiores reddit. Sed et observatione confirmatur, obstructions hic revera fieri. Quam enim aliam causam doloris gravitatisque fingemus? Certe, si obstructio nulla sit, attamen motus fere nullus adest, qui obstructioni quam proximus est, atque similes effectus producer.

3. CALOREM bili producendae conferre. Hujus veritatem firmat experientia. Bilis enim aestate magis producitur quam hyeme, in homine calido, cui circulatio sanguinis fortis velox, quam in frigido phlegmaticoque homine, cui humores tardius moventur. Ratio etiam, atque experimenta cum bile facta, ejusdem veritatem corroborant. Est enim bilis succus saponaceus, oleo, sale acri, et spiritibus paucis paucâ aqua dilutis, constans. Apparet ergo, si aquosa pars sanguinis calore exhauriatur, residuam, oleo adusto, atque salibus acribus, succum hunc saponaceum conficere, aptiorem reddi.

4. MIRUM esse inter caput et praecordia commercium. Hoc docent experimenta quam certissima. Dum in capite vulneratur homo, sic ut intropulsum cranium cerebrum premat, statim bilem evomit. Et notum omnibus est, quod spleneticis hypochondriacisque mire afficitur caput, vigilia, vertigine, atque imaginationibus vanis. Attamen horum ratio, ex cognita fabrica humana, haecenus perspicue ac evidenter explicari nequit.

Sufficiat

Sufficiat ergo hanc propositionem, ut veram, atque experientia stabilitam, assumere, rejecta omni vana causae ejus conjectura.

5. AEREM humidum calidumque, quamquam haud penitus putridos humores intra vasa circulates reddat, tamen ad statum putrescentem eos propius propiusque accedere procul dubio facere. Hoc igitur modo acrimonia sui generis oriri potest. Et quia bilis, omnium qui in humano sunt corpore humorum, citissime putrescit, eam acrimonia hac facile contaminari necesse est. Sed et hoc modo obstrui potest Sanctoriana perspiratio. Quibus de causis febrim oriri necesse est.

6. IN sanitate, ob aequilibrium, lege hydrostatica, fluidorum, bilis copiam, post secretionem, nunquam in venas sanguinem reducentes resorberi posse, quamquam non semper in intestina fluere, docet exitus ductus choledochi, et constans alterna intestinorum contractio & laxatio; quippe cui resistit fluidi quantitas in venas resorpti. Praeterea, motus tardus in vena portarum non plus bilis secernit, quam quod in intestina fluere facile potest. Quandoque quidem in vesicam fellis regurgitat, contractis nimirum intestinis; at nunquam in venas, dum ponitur aequilibrium. Aufer hoc, sive aucta resistantia in ductu communi, sive diminuta quantitate sanguinis in venis redeuntibus, statim ut icterus sequatur necesse est.

FACILE est ex praedictis causam morbi symptomatumque omnium eruere. Calor, exhauriendo aquosa volatiliora, salina oleosaeque fixa accumulatur. Tenacior inde redditur sanguis in vasis,

vasis, praesertim hypochondriacis: retardatur etiam ibi motus ejus; forsan in quibusdam vasis sistitur; ad bilem producendam aptior redditur; adeoque facilius putrescet. Hinc gravitas atque dolor praecordiorum obtusus. Eadem de causa liquoris minus in ventriculo secernitur, atque inde prostratus appetitus: prosternitur etiam materia nauseosa, putrescente in ventriculo secreta. Hoc modo toto anni tempore praedisponitur corpus, atque huic morbo obnoxium redditur. Aucta demum, per febris stimulum, velocitate, phlogosi forsan parva afficitur cerebrum. Nam et sine febre, praecordiis affectis, afficitur et caput, ut per quartam propositionem praemissam ostendimus: febre vero orta, erunt symptomata haec exacerbata; inde vertigo, pervigilium, bilis vomitus, qui etiam nauseosa materie in ventriculo haerente incitatur, atque bilis ipsius quantitate acceleratur. Hinc etiam delirium, convulsiones atque spasmi, laesiones sensuum, tam internorum quam externorum, rite deducuntur. At vero diminuto stimulo febris, remittuntur haecce omnia; et illo de novo aucto, augentur omnia symptomata.

NON est hujus dissertatiunculae, de febre in genere, aut de remittente in specie, plenam ac perfectam dare rationem. Suf-
ficeret pro vero ponere, stimulum posse febris remitti altero quoque die, atque denuo augeri. Forsan tamen non abs re fuerit leviter eam attingere. Si aer humidus calidus, ut per quintam propositionem praemissam ostensum est, ad putrescentem statum humores facit appropinquare, simulque perspirationem

tionem insensibilem impedit, febris aderit, duabus hisce causis orta; acrimonia nempe humorum, atque capillariorum cutis oppilatione. Resoluta, vel omnino, vel in parte, hac oppilatione, adeoque causa una febris sublata, ipsa mitior fiet; attamen manente altera causa, manet etiam febris ea producta; sed ostensum fuit corpus esse praedispositum acrimoniam hanc producere: ergo est aer humidus calidus causa procatarctica, seu febris hujus occasio. Sed die remissionis gradatim oppiletur cutis, donec stagnant humores in capillariis vasculis; tum denuo augetur febris, atque, propter velociorem humorum circuitum, augentur et symptomata ab altera febris causa orta. Hoc modo procedit morbus, donec aut vis vitae, aut febris causa, victor evadat. Sed est etiam altera remissionis causa, de qua postea.

VIGILIA, uti supra dictum, a praecordiis oriri potest; et dum acris haec bilis indomita est, aut extra corpus nondum fugata, permanebit hoc symptoma. Est etiam verisimile, in acutiore morbo hoc, bilem hanc phlogosin aliquam durae aut piaë matris excitare. At miti reddita bili, aut extra corpus fugata, tum necessario supervenit somnus, ad spiritus vigilia consumptos reparandos, qui nulla arte nisi somno reparabiles. Coma vero agrypnodes demonstrat quidem horum istorum spirituum deficientiam, at etiam vim morbi esse vi naturae superiores; quapropter semper est lethalis.

Ex ore, lingua, atque faucibus, materiam esse in sanguine

D

lentam,

lentam, viscidam, saponaceam, putridam discimus. Bilis autem aliquando talis invenitur. Quapropter sanguinem hoc in casu esse bili huic quam proximum, probabile est. Hinc crusta viscida subflava oblimatur os, fauces, lingua, gula, ventriculus, atque intestina; adeoque sitis, nausea, sapor molestus, abhorrentia cibi, aegrum infestant. Sed et materia hac viscida magis oppilantur cutis capillaria vasa, et arida dura redduntur. Hinc etiam, nisi bili stimolata, alvus non redditur. Ab hac quoque pendet urinae jumentosae, flammeae, aquosae ratio: tales enim urinae arctam designant conjunctionem olei et salis in sanguine.

SPECIES plenae intermissionis post crisin apparens, demonstrat vim morbi esse vi vitae superiorem. Nam saepenumero fit quod morbus increfcit; at, quia non propellitur vi vitae, minus ferox apparet. Acria omnia veloci circuitu circumvecta, atroces edunt effectus; sed si segnius movent, tum effectus mitiores sunt. Quapropter et haec semper est lethalis.

DEBILITATEM sequi ex febre omni, omnibus est notum. At subindicat hujus debilitatis pertinacia, causam etiam sibi propriam, a febre hac praebere. Nutritio et vis muscularis, magna ex parte, nervis debetur. Sed necessario ii morbofi fiunt ex febre hac, quae cerebrum tantopere infestat.

SED difficilius est causam reddere justam flavi coloris oculorum atque cutis. Primo notandum est, vel colorem istum tempore criseos, vel appropinquante crisi fatali, accidere. Nunquam

quam alio tempore accidit. Sed tum temporis, aut stimulus febris partim domitus est, adeoque vomitum non excitabit; aut languet vis vitae, adeoque bilem vomitu evacuare non potest. An nimia quantitate excreta bilis, lege hydrostatica, facilius in venas resorbitur, quam in intestina fluit? Pro certo habemus, bilem in intestina contracta non posse fluere. Si ergo bilis quantitate nimia excernitur, justo minus, pro ratione legum hydrostaticarum, implebuntur venae, post factam bilem sanguinem reducentes: ergo verisimile est, contractis intestinis, eo temporis momento, bilis portionem hisce venis esse resorptam: quippe durante vita, durat etiam intestinorum motus vermicularis; id est, alternatim contrahuntur et laxantur. Citius autem regurgitare non potuit; nam vigente vita, paroxysmi tempore vomitu evacuatur. Persuadet hoc vomitus actio, quae ventriculi motus inversus est; adeoque duodeno communicatus, eum magis cylindricum reddit. Ergo ductus choledochi exitus, per tunicas istius intestini, ad rectam lineam magis accedit. Sed et actione vomitus, premittitur totum hepar undequaque, per ventriculum, diaphragma, ac musculos abdominales. Hisce igitur de causis, bilis in duodenum exitus facilius redditur, atque etiam acceleratur. Hinc ad vomitum magis excitatur ventriculus; concutitur et evacuatur vesica fellea; evacuatur superflua bilis quantitas: atque hoc modo diminuitur etiam febris stimulus. Succedit remissio. At neque in statu hoc regurgitare potest: nam et minor est velocitas

locitas circuitus, adeoque minore quantitate secreta est bilis; et contractis intestinis, in fellis vesicam vomitu evacuatam regurgitare potest superflua bilis. Sed si absit vomitum excitans stimulus, aut langueat vis vitae, manente interim bilis quantitate superflua, sive mitiore reddita, sive non, contractis intestinis, vesicaque fellis plena existente, necessario in venas regurgitabit. Nam et augetur in ductu communi resistantia, et diminuitur sanguinis in venis redeuntibus quantitas. Ergo, per sextam propositionem praemissam, icterus sequitur.

HAEC mihi esse videntur causae horum symptomatum. Facile est morbi variationum rationem ex eadem causa reddere. Eadem enim prout major aut minor est, majores aut minores, pertinares vel faciles edit effectus. Praeterea notandum, causam *πρωτογενήν* majorem aut minorem esse, pro ratione aeris atque coeli. Hinc, ad febrem hanc excitandam, major aut minor causae *προκαρπικής* requiritur vis; adeoque alio etiam anni tempore quam consueto, apparebit aliquando febris haec.

DIAGNOSIS hujus morbi facilis est. Nam si post nauseam, prostratum appetitum, et dolorem hypochondriorum, accedit febris cum vomitu biliosa, atque vertigine; si spasmi adsint, atque sensus laesi appareant, liquet hanc esse febrem biliosam; quamquam, horripilatione atque frigore in initio, una cum sudore copioso in fine paroxysmi, speciem prae se fert verae intermittens.

PROGNOSIS vero semper dubia est, plerumque mala. In
initio

initio morbi saepe mitia sunt symptomata, atque incautos fallunt. Sed quo major est in hypochondriis gravitas, quo atrocior et pertinacior est vomitus, quo major, atque sensus hebetiores reddens, est vertigo, quo pertinacior et molestior est vigilia, quo velocior et acutior est morbus, quo ferocius delirium, quo citius apparet color ille flavus; eo majus est periculi: si enim subito langueat pulsus, et oculi flavi appareant, tum homo intra sex aut octo horas moritur. At vero quo somnus quietior, quo pulsus aequabilior, quo sensus vividiores, quo minus molestiae creat vomitus, atque facilius expeditur; eo meliora praedicuntur. Vidi ego quosdam, qui die febris decimo pulsum habuerunt exilem, faciem squalidam, oculos lachrymosos, jacebant muti et fere sine sensu, extremitates frigefactae, faeces atque urina involuntarie excretae fuere; hi tamen, die undecimo, somno profundo correpti, ad quartum decimum usque dormiebant diem, atque salutem recuperare coeperunt. Contra autem, somnolentia, cum perpetua a somno exsuscitatione, semper lethalis fuit. Jecere quidam hoc symptomate afflicti per tres dies, sine ullo sensus signo; et tunc convulsi, moriebantur. At supervacaneum foret pluribus prognosi insistere; praesertim cum in historia morbi, et ratione causae ejus reddita, plurima super hac re dicta sunt.

CURATIO hujus morbi talis fuit: Indicari videbatur emeticum: at infausto semper eventu administratum fuit; nam et morbum exasperabat, et vomitum indomabilem induxit. In

initio, sanguinis missio non videbatur esse necessaria: pulsus enim non multum a naturali diffidebat; idcirco in primis afflictis omisi. At caput tantopere phlogosi forsan parva afflictum, et pulsus durus plenus, missionem postea sanguinis indicabant. Celebrata haec, nil damni unquam attulit; saepe profuit. Atamen anno primo, sine ullo vel bono vel malo evidente effectu celebrata fuit; forsan minor, pro ratione acutici morbi, mittebatur quantitas. At neque ausus sum ultra unc. xii. primo mittere; neque secunda accessione incepta, de novo missionem celebrare. Sequentibus annis morbus mitior fuit; adeoque usitata quantitas missa, evidentiores effectus semper salutares dedit. Sed et hisce etiam annis, aliqui quibus in principio sanguis missus fuit, ad inferos iverunt.

BILIS autem correctio attentionem potissimum merebat: Hujus exasperationem esse morbi praecipuam causam, persuasum mihi erat. Idcirco primo per *sherbet*, liquorem factum ex succo de *limes* (fructu limonibus simili, at succi austerioris), saccharo, et aqua, eam oppugnavi. Liquor hic sitim levabat; at austeritate sua, ut et amaritie, quae in premendo ex cortice fluit, ventriculum paululum laedebat. Pro *limes* igitur substitui fructus tamarindorum, bono cum eventu: nam hoc modo leniter ducta est alvus, adeoque minuta bilis quantitas. Omnium optime cessit potus hic calide sumptus. Sed et ad sanguinem muniendum, contra statum istum putrescentem, et ad nidorosam istam, lente viscidam, in sanguine materiam, quae in ore se ostendebat, corrigendam,

rigendam, salina frigefacientia indicari videbantur: quapropter haustus nitrosus identidem administratus fuit. Sitim minuebat hic, at plerisque aegris ingratus fuit. Collutorium quoque oris ex oxymel. et aq. hord. administratum, ad crustam istam nidorofam viscidam abluendam.

AD symptomata mitiganda animum intendenti, primo indomabilis bilis vomitus mihi occurrebat: nam saepe per totum febris paroxysmum vigeat, adeoque vel potum, vel cibum, vel medicamenta, in ventriculo manere prohibuit. Primo tentavi, julapio antiemetico, ex sale tartari et succo limonum facto, huic symptomati mederi; sed nullo cum effectu. Dein aquam menthae, et simplicem et compositam, ei miscebam; at etiam sine ullo effectu: vomitus enim vigeat per totum febris paroxysmum; aliquando tamen opio cedebat.

SECUNDA mihi cura in vigilia tollenda. Permolestum fuit hoc symptoma morbo hoc afflicto. Itaque nocteque dieque, et tempore paroxysmi, et tempore remissionis, supplicabant, imo, per Deum Immortalem precabantur, ut somnum ullo modo iis conciliarem. Primo, ne minores redderem vitae vires, opium administrare non ausus sum; at precibus fatigatus, parca demum manu obtuli: dein, nullo malo effectu apparente, quantitatem auxi; felici cum eventu: inducto enim somno, morbus mitior evasit, ac paroxysmi criseos munere fungi quandoque videbatur somnus. Primo anno autem, quantitas opii parva quam habuimus, citissime expensa fuit; adeoque, per magnam

magnam morbificae hujus constitutionis partem, omnimodo hac ope destituti fuimus. Atque haud scio, an inopiae hujus medicamenti plurimum debebatur tanta saevitia morbi, qui tam impune grassabatur. In hoc anno morbus se ostendebat simpliciter; parum enim de tramite suo deflectere per non-naturalia coactus est. In initio febris venæsectio celebrata est. Tum potus antedictus administratus fuit: cibis fere nullis sumptus; quippe cibo abhorrebant. At si ullum exorati sumebant, fuit tantum perpauillum decocti avenacei. Auctis symptomatibus, epispastica, dorso inter scapulas, femoribus atque talis, applicata fuere. Ea humorem flavum, copiosum evacuabant, atque symptomata aliquantulum levabant; attamen febris perdomandae imparia fuere. Revera hoc anno fuit febris haec maligna, indomabilis. Ex septuaginta ea afflictis, quindecim tantum superstites evasere: atque hi fere omnes, post vitam miseram, multis malis obnoxiam, per tres aut quatuor menses tractam, moriebantur. Adeo saevus fuit hicce morbus, infaustus, ac fere pestiferus.

SECUNDO anno, quamprimum morbus invaserat, venæsectio celebrata. Metuebam vero dosin emeticam dare, infelici prioris anni eventu doctus: at potum aquae calidae, mellitae copiosum administravi, et ad vomitum febris ipsi excitatum facilius expediendum, et ad bilem diluendam, saburram ventriculi eluendam, atque diaphoen sudoremque excitandam; et quidem bono cum effectu. Sub finem paroxysmi, haustum anodynum

dinum spiritus lavendulae aliquibus guttulis, odore gratum, dedi; ubi morbus ferocior, somnus inquietus vanis insomniis animum turbans, secutus est, attamen aliquantulum levans: ubi morbus mitior, somnum placidum inducebat haustus ille, qui criseos paroxysmi istius munere fungi videbatur. Methodum hanc quasi digito monstravit natura, sibi ipsi relicta: mitis enim primus insultus, fecit aliquos auxilia necessaria negligere; cujus paroxysmi exitus per somnum placidum fuit.

DURANTE remissione, aliquibus corticem Peruvianum administrabam; sed parca tantum manu; quippe liberum obstructionibus hepatis esse, necne, dubitabam. Persuasus ab aliis sua fide felices eventus pollicentibus, periculum hoc feci; sed, dicam? nullo bono effectu: magis horrebant incipiente secundo paroxysmo. Cutis fuit aridior; et vereor, ne aucta fuerint pro solito omnia symptomata: sed in hoc statu frictiones cum panis laneis aqua calida madidis, praesertim per regionem hypochondriacam, ut et pediluvia calida, proficere videbantur.

DIAETA in statu remissionis fuit decoctum avenaceum, aut semen oryzae, vulgo *rice* vocatum, cum passulis coctum: potus vero fuit antedictus, fructus sciz. tamarindorum in aqua solutus; at, tamarindis expensis, elixir vitrioli pro iis substitui. Potus hic nullo modo afflictiis gratus. Igitur aqua cum pauxillo panis tostii, pro potu, frequenter utebantur. Oxymel aqua dilutum potus idoneus videbatur; at hujus inopia prohibuit administrationem. Quibus alvus dura, enema commune datum est; saepe sine, aliquando cum effectu.

EPISPASTICA applicata fuere, bono semper cum aliquo effectu. Plerumque humor copiosus, subflavus e vesiculis per aliquot dies distillabat; febris fiebat mitior, pulsus aequabilior, mollior; mollior etiam fiebat cutis: attamen ubi febris malignior, effectus tantum debiles ab iis producti sunt. Et licet epispasticorum applicatio reiterata fuit, morbus de vita triumphavit, atque conatus istos omnes, ut vanos irritosque, derisit.

LANGUENTE pulsu, atque omina mala portendente, saepe bolum parvum ex camphor. et castor. administravi; at sine ullo evidente effectu. An administratus bolus hicce, adhuc valida existente vita, effectus bonos produxerit?

SEQUENTIBUS annis methodus therapeutica ferme eadem fuit. Ubi autem magis verae intermittenti feбри appropinquabat morbus, cortex Peruvianus methodo usitata administratus fuit; fere nullo cum effectu quum per se; at utiliter admodum quando theriaca in electuarium mistus. Revera opii usus, in omnibus fere febribus intermittentibus, hac in parte mundi, occurrentibus, optime semper successit: nam sudorem copiosum promovet, dum symptomata interim quoque mitigat.

SUPERSTITES huic feбри debiles admodum esse, supra dixi. Debilitati huic varia ratione mederi conatus sum. Primo, cibo analeptico eos reficere tentavi; at notandum, inappetentiam remanere. Hanc oppugnavi evacuantibus sursum deorsum; at nullo cum effectu. Tum elixir vitrioli tentatum; sed plerisque perquam ingratum fuit. Quapropter deprecatus, omisi.

Tentavi

Tentavi quoque elixir proprietatis cum acido factum. Melius successit hoc. Tentata elixir stomachicum, atque pleraque alia vulgo *stomachica* dicta. Sed ut febris, ita debilitas ex ea orta, pertinacissima fuit. At observatu dignum est, eos tantum, qui sive mea, sive ipsorum negligentia, catharticiis uti primis post febrim diebus omisere, diarrhaea supra dicta esse correptos. Fateor me primo hallucinasse: putavi enim ineptum fore, tam debilibus catharticum administrare; atque ideirco donec validiores facti, ut catharticum sustinere poterint, expectabam. Alii plane catharticum recusare, dicentes sibi vires evacuationi deesse. Hisce omnibus diarrhaea longa, excrucians, fatalis accidit. Qui vero cathartico tempestive utebantur, ea liberati sunt; quamquam alii febre intermittente, alii hectica, omnes atrophiam sunt afflicti. Tentata quoque fuere balnea, exercitia, quae plus boni attulerunt.

PROPHYLAXIS, si ullo morbo, hoc certe idonea. Nam praedisponens causa evidens est, atque manifestos effectus producit. Perutilia igitur videntur diluentia aquosa, atque attenuantia, una cum motu moderato, corroborante, et victu euchymo, saepe, moderata quantitate, iterato. Vitandus labor nimius, praesertim sole prope meridiem existente. Subacida magnopere conveniunt. Sed si causa haec effectus sensibus obvios edere incipit; dosim emeticam administrare prodest, et ad praecordiorum vasa concutienda, ne obstructions in
iisdem

244 *Dissertatio Medica, &c.*

iisdem fiant, aut segnius moventes humores ad naturam hanc, quam nomine *atram bilem* designavimus, accedant, et ad diapnoen promovendam. Postea, utile erit alvum subacido leniter ducere aliquoties, donec signa morbi evanuerint. Hoc modo multi sanati.

EQUIDEM, hac in parte mundi, vivendi methodo studere perquam est necessarium. Hoc docent acuti morbi, instabilitas vitae. Sed extraneum foret huic dissertatiunculae, methodo huic insistere. Sufficiant hoc tempore dicta. Atque utinam medicis arideant; quibus iudicibus, ea verecundia qua decet, omnia haec subjicit.

JOANNES WILSON.